

Mehmet Serim: Neden, niçin, nasıl Halep?

Posted on 13/12/2016

Halep'in teröristlerden kurtarılması, Suriye genelindeki savaşın niteliğini değiştirebilecek olması bakımından bugüne kadarki en önemli gelişmelerden biri.

Halep'in Suriye için önemini anlatmak için Ankara - İstanbul örneği verilebilir. Şam idari kenttir ancak Halep Suriye'nin kalbidir.

Kültür ve turizm kenti olmasının yanında Halep Suriye'nin ekonomi ve ticaret merkeziydi. Talan edilip bir kısmı Türkiye'ye taşınan sanayi kompleksinin yanı sıra Ortadoğu'nun en büyük kanser araştırma hastanesi gibi önemli araştırma merkezlerini de barındırıyordu.

Üniversiteleri, hastaneleri, sinemaları, burjuvazisi, çevresi ile birlikte yaklaşık 5 milyonluk nüfusu ile Halep Suriye'nin lokomotifiydi.

Arapların, Kürtlerin, Ermenilerin, Türkmenlerin; Müslümanların, Hıristiyanların barış içinde yaşadığı bir kültür kentiydi.

Neden Halep?

Kriz sonrası Halep merkez uzun bir süre önemli bir gösteri ya da olaya sahne olmadı.

Esad'ın stratejisi Halep ve Şam'ı bu savaşın içine sokmamaktı. Şam birkaç güvenlik çemberi ile korumaya alınmıştı. Halep'te ise halkın çoğunluğu ve özellikle burjuvazi Esad'ın yanındaydı.

Ancak her şey 2012’de değişti. Suriye’de savaşı destekleyen devletler sembolik önemi büyük olan Halep’i isyan dalgasının içine katmak için dönemin istihbarat sorumlusunu satın aldılar ve yangın Halep’e de sıçradı.

Halep terör örgütlerinin de “cezalandırmak istediği” bir yerdi; çünkü onlara göre, “devrime” katılmamakla ihanet etmişti.

Öncesinde Cisir şuğur’da yaşanan bir olay çok çarpıcıdır: 120 askerin katledildiği Haziran 2011’deki katliamda Halepli iki kadın öğretmen ve yanlarında bulunan 9 yaşındaki bir kıza tecavüz edilmiş ve cesetleri köprüden Cisir şuğur’un ortasından geçen Asi nehrine atılmıştı. Köprünün hemen yanı başında bulunan elektrik panosunun duvarına ise “Haleplileri dışlayın” yazılarak Haleplilere mesaj gönderilmişti!

şam “içeride” kaldığı için korunabilmişti; ancak Halep sınırdaydı ve Esad’a karşı savaşan AKP’nin iktidar olduğu Türkiye’ye komşuydu.

Bu nedenle Halep’in yabancı güçlerce işgal edilmesi çok da zor olmadı. İsyana katılmayan Haleplilere “ceza” işgal ile verildi.

Önce kırsalda başlatılan saldırılar bir süre sonra kent merkezine ulaştı ve Halep 2012 ortalarından bu yana cehennemi yaşamaya başladı.

şam ile birlikte dünyanın en eski devamlı yerleşimlerinden biri sayılan Halep bugün harap halde. Ortadoğu’nun en modern sanayi tesisleri talan edildi ve bunların bir kısmı Türkiye’ye taşındı. Öyle ki Türkiye’de kendi fabrikasına, makinelerine özel parça siparişi verenler bile vardı.

Terör çetelerinin zararı bununla sınırlı kalmadı elbette. Ortadoğu’nun en büyük kanser araştırma hastanesi olan el-Kindi Hastanesi de dahil birçok kamu binası harap edildi.

Okullar, hastaneler, üniversite binaları, öğrenci yurtları; tarihi çarşılar, semtler; dünyanın en nadide tarihi eserlerinden biri olan Halep kalesi vandalların saldırılarından nasibini aldı.

Ama en önemlisi Halep'in sosyal dokusu bozuldu. Halep Müslümanı, Hıristiyanı, Ermenisi, Arabı, Kürdü ile çok zengin bir kültürel yapıya ve insani birikime sahipti.

Binlerce kişi saldırılar sonucu hayatını kaybetti. Yüz binlercesi yıllarca emek sarf edip kazandığı bütün varlıklarını terk edip devlet kontrolündeki diğer semtlere, şehirlere ya da başka ülkelere göçtü.

Halep'e yaklaşık bir yıl buçuk önce gittiğimizde gördüğümüz manzara korkunçtu. Evlerini mahallelerini terk etmek zorunda kalan binlerce insan öğrenci yurtlarına yerleştirilmiş ve her aile bir odaya tıklamak zorunda kalmıştı.

Halep niçin hiçbir zaman düşmedi?

Saldırgan ülkelerin Halep için hesapları büyüktü. Eğer Halep düşseydi hemen ardından Şam düşmeyebilirdi belki; ama Esad'a bir daha belini doğrultamayacağı bir darbe vurulmuş olurdu.

Diğer yandan nasıl ki Dera için Ürdün ve İsrail'in; Humus için de Katar emirinin hesapları varsa Halep için de Türkiye'nin hesapları vardı. Tabii Kürt faktörü, Halep'in zorla savaşa sokulmasına karşı olan halk çoğunluğu gibi faktörler ile devletin neye mal olursa olsun Halep'i vermeme kararlılığı hesaba katılmamıştı.

Ancak devletin yapabileceği çok şey de yoktu. Onlarca cepheye dağılmış Suriye ordusu bu nedenle Halep'te saldırı yerine son bir yıla kadar savunma pozisyonunda kaldı.

Uzun erimli bir savaşta mümkün olan en az enerji ile Halep elde tutulmaya çalışıldı.

Ama Halep'in bugüne kadar tamamen ithal cihatçı katillerin eline geçmemesinin en önemli sebebi halktır. Eğer Halep halkının çoğu yönetimin yanında yer almasaydı Halep çoktan düşerdi.

Ancak zaman içerisinde halk harekete geçti ve sivil savunma oluşturuldu, bir kısmı ise devlet kontrolündeki semtlere ya da başka illere göçtü; yani yönetime karşı savaşmadı.

Bugün gelinen noktada Halep merkezin kabaca yarısı cihatçı çetelerin elindeydi. Ancak hem geçen yıl, hem son aylarda Suriye ordusunun sağladığı ilerlemeler ile bu oran değişti ve şimdi Halep merkezin neredeyse tamamı Suriye ordusu, Hizbullah ve Rusya tarafından çetelerden kurtarıldı.

Halep'te sanayi kenti şehrin kuzey doğusunda, havalimanı ise güney doğusunda yer alıyor. Bu iki önemli nokta daha önce ele geçirilmişti.

Doğuda İŞİD unsurları var. Bu bölgelerden Rakka ve Deyrezzor'a uzanan kuzeyden güneye doğru doğu kırsalında İŞİD hakim.

Şehrin Batı tarafı ise İdlib ve kırsalından başlayarak Nusra başta olmak üzere diğer grupların elindeydi.

Bu bölge aynı zamanda Türkiye üzerinden geçen teröristler ve bu teröristlere ulaştırılan lojistiğin güzergahlarını da barındırıyordu.

İşte bu nedenle Halep'in Suriye ordusu tarafından geri alınması çok önemli.

Kırsalda ise durum aynı değil. Halep'in batısı tamamen Nusra ve onunla hareket eden

örgütlerin elinde. Öyle ki bu alan İdlib ve kırsalı ile güneyde ve batıda Lazkiye dağlık bölgesini de kapsıyor.

Diğer yandan Nusra'nın kuzeyde Azez'in doğusundan Türkiye sınırına kadar hakim olduğu koridor TSK'nın Fırat Kalkanı operasyonu ile daha da genişledi. Ve El Bab başta olmak üzere o bölgede Türkiye'nin, Suriye'nin ve YPG'nin hakimiyet mücadelesi sürüyor.

Bundan sonrası

Halep'in teröristlerden kurtarılması bugüne kadarki en önemli gelişmelerden biri ve savaşın niteliğini değiştirecek gibi. Ancak öldürücü darbe olsa da kısa vadede tek başına yeterli bir hamle değil.

Suriye genelinde ordunun önünde İdlib, Rakka, Deyrezzor, Dera, Humus kırsalı ve Hama kırsalı gibi hedefler var.

Nitekim İŞİD, Humus kırsalında Palmyra'ya tekrar saldırdı. Son aylarda Musul'da da yediği darbenin etkisiyle de zayıflayan örgütün kendini toparlayabilmesi ve Palmyra'ya güçlü bir şekilde saldırabilmesi İran'a yaptırımların uzatılmasının onaylanmasından sonra ABD ve Obama'nın Trump'a ve bölge barışına son sabotajı olsa gerek.

Diğer yandan İŞİD, Rakka, Deyrezzor merkezleri ile Humus ve hatta küçük de olsa Dera kırsalına uzanan bir bölgede varlığını sürdürüyor.

Halep'i kim Harap etti?

Halep daha önce de dünya medyasının gündemine getiriliyordu. Suriye ordusu ve

müttefikleri ne zaman ilerleme kaydetmeye başlasa dünya medyasında “son hastane de bombalandı, siviller öldürülüyor, Halep ölüyor, Esad ve Rusya bombalıyor” gibi haberler artıyor.

Peki gerçekten kim ve ne için, nereleri bombalıyor? Özetlemeye çalışalım:

Halep’in bugün harap olmasında, halkının katledilmesinde, kadınların, çocukların öldürülmesinde, camilerin, kiliselerin, tarihi çarşıların yakılıp yıkılmasında ilk ve en büyük sorumlu kim ya da kimler?

Bu soru çok önemli. Çünkü cevabı özellikle bugünlerde artan “Esad, Rusya, Şiiler, Hizbullah, İran” değil. Doğru cevap kısaca şudur:

Halep, 2012’den bu yana şehri ele geçiren terör makineleri tarafından yakılıp yıkılmıştır.

Hastaneler, okullar, devlet binaları bu örgütler tarafından karargaha dönüştürülmüş veya örgüt elemanlarının ihtiyaçları için kullanılmaya başlanmıştır. Bu nedenle bu örgütler tarafından kullanılan hastaneler hastane değil, okullar okul değil, camiler ibadet yeri değil; silah deposu ya da saldırı merkezi olarak kullanılmıştır. Ve bu nedenle bu mekanlar Halep halkının mekanı olmaktan çıkıp başka ülkelerden gelenler de dahil olmak üzere yabancı teröristlerin eline esir düşmüştür.

Evet bu mekanların bazılarının ordu ya da Rusya tarafından bombalandığı, bazı sivillerin de hayatını kaybettiği doğrudur.

Bir an için şöyle düşünelim: Paris’te bir hastane ya da New York’ta bir üniversite binası veya Gaziantep’te bir kamu binası teröristlerin eline geçse bu şehirlerin bulunduğu ülkelerin yönetimleri ne yapar? Konya’nın tamamen el-Kaide’nin eline geçtiğini düşünün. TSK ne yapar bu durumda? Şehre gül mü atar?

Suriye ordusunun yaptığı da budur. Elbette sivillerin ölmesi tasvip edilecek bir durum değil. Ama bu sivillerin ölmesinin ilk nedeni bu sivilleri orada zorla tutan ve canlı kalkan olarak kullanan örgütlerdir. Onlara göre oradaki örgütlere hizmet ederken ölen kadınlar ve çocuklar cennete gidecektir çünkü.

Nedense kendileri cennete gitmek için acele etmeyen; ama başkalarını cennete göndermek için aceleci davranan militanlar binlerce kişiyi ellerinde rehin tuttu, canlı kalkan olarak kullandı. Bombardımanlar sırasında ölen sivillerin vebali bu militanların ve onları destekleyen ülkelerindir.

Batı dünyası Esad'ı zayıflatmak için her şeyi ama her şeyi mübah saydığı için Suriye halkının hepsini bile feda edebilir. Halep'i yakıp yıkmalarının nedeni budur.

Diğer yandan medya yalanlarının aksine Halep'te halen onlarca hastane devlet kontrolündeki bölgelerde on binlerce kişiye hizmet veriyor, 60 bin öğrencisi bulunan üniversite normal programını uygulamayı sürdürüyor. Devlet daireleri çalışıyor, camiler, kiliseler açık. Müslümanlar da Hıristiyanlar da ibadetlerini yerine getirebiliyor.

Son operasyonların ardından şehrin neredeyse tamamen kurtarılmasından sonra yıllardır susuz kalan Halep halkı suya kavuştu. Bu en önemli nimeti bile kesmişti terör örgütleri.

Dünyanın her yerinden insanı yardım adı altında gönderilen koliler bu örgütlerin depolarından çıktı.

Halep halkının özgürleştiğinde askerlere doğru sevinçle koşması aslında her şeyin özeti.

Bu savaş eninde sonunda Suriye ve müttefiklerinin zaferi ile bitecek. Bunun önüne geçilebilmesi imkansız. Ancak bu zaman alacak. Çünkü yukarıda bahsettiğimiz cephele duruyor. Ve Suriye'de kaybeden ülkeler vuruşarak çekilmeyi tercih ediyorlar.

Teröristlerin kontrolündeki bölgeden kurtarılan bir Haleplinin anlattıkları

Kaynak: sendika13.org